

ประเด็นข้อคำถามการดำเนินงานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

๑. ในปัจจุบัน ภาครัฐได้จัดให้มีศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนครอบคลุมทั่วประเทศหรือไม่ อย่างไร และมีปัญหา อุปสรรคหรือไม่ในการดำเนินการ ขอทราบรายละเอียด

๑.๑ การเรียกชื่อ

ตั้งแต่ประมาณปี พ.ศ.๒๕๕๖ เป็นต้นมา จนถึงปี พ.ศ.๒๕๖๒ คณะกรรมการที่ทำงานด้านเด็กปฐมวัย ได้ตกลงคำนิยาม เพื่อให้มีความเข้าใจตรงกัน ดังนี้

เด็กปฐมวัย หมายความว่า เด็กซึ่งมีอายุต่ำกว่าหกปีบริบูรณ์ และให้หมายความรวมถึง เด็กซึ่งต้องได้รับการพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษาในระดับประถมศึกษา

สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย หมายความว่า ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการหรือเด็กซึ่งมีความต้องการพิเศษ สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย และสถานสงเคราะห์ ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก ซึ่งมีเด็กปฐมวัยอยู่ในความคุ้มครองดูแล หรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เรียกชื่ออย่างอื่นรวมทั้งโรงเรียน ศูนย์การเรียน หน่วยงานการศึกษา หรือหน่วยงานอื่น ของรัฐหรือเอกชน และสถาบันศาสนาที่มีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กปฐมวัย

(ดังปรากฏใน พระราชบัญญัติ การพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ.๒๕๖๒)

ดังนั้นในปัจจุบันจึงเรียกชื่อได้เข้าใจตรงกันว่า “สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย : สพด”

๑.๒ จำนวน

โดยมีหน่วยงานที่มีสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่รับดูแลเด็กปฐมวัย กระจายอยู่ทั่วประเทศ ตามชื่อที่แตกต่างกันดังนี้

สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยมีประมาณ ๕๓,๐๐๐ แห่ง ได้แก่

๑. วิทยาลัยนอบูบาล สพฐ. กระทรวงศึกษาธิการ (ประมาณ ๒๗,๐๙๔ แห่ง)

๒. วิทยาลัยนอบูบาล สช.กระทรวงศึกษาธิการ (ประมาณ ๓,๒๐๔ แห่ง)

๓. วิทยาลัยนอบูบาล อปท. กระทรวงมหาดไทย (ประมาณ ๑,๗๐๑ แห่ง)

๔. ศูนย์พัฒนาเด็ก อปท. กระทรวงมหาดไทย (ประมาณ ๑๘,๙๔๓ แห่ง)

๕. สถานรับเลี้ยงเด็กเอกชน ๑๖๐๐ แห่ง กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (กทม. ๓๗๕ แห่ง + ต่างจังหวัด ๑,๒๒๕ แห่ง)

๖. ศูนย์เด็กเล็กในกระทรวงสาธารณสุข (รวม ๕๒ แห่ง)

๗. ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน สถานรับเลี้ยงเด็กกลางวัน โรงเรียนระดับอนุบาล กรุงเทพมหานคร (รวม ๖๔๔ แห่ง)

๘. หน่วยงานอื่นๆ เช่น กระทรวงกลาโหม กระทรวงอุดมศึกษาฯ มูลนิธิ สมาคม เป็นต้น

ที่มาของข้อมูล : สำนักงานเลขาธิการการศึกษา ร่วมกับ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปี ๒๕๖๒

๑.๓ ประเภทของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

แบ่งตามการรับดูแลเด็กที่อายุต่างกัน ดังนี้

๑.๓.๑ รับดูแลตั้งแต่แรกเกิดหรือ ๓ เดือนและมักจะดูแลถึงอายุ ๒ ปี มีจำนวนรวมประมาณ ๑,๖๐๐-๑,๗๐๐ แห่ง ส่วนใหญ่สังกัดกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงอุดมศึกษาฯ และสถานรับเลี้ยงเด็กเอกชนที่กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์กำกับดูแล มีจำนวนรวมประมาณ ๑,๖๐๐-๑,๗๐๐ แห่ง ส่วนใหญ่สังกัดกระทรวงสาธารณสุข

๑.๓.๒ รับผิดชอบตั้งแต่อายุ ๒ ปีและมักจะดูแลถึงอายุ ๔ ปี มีจำนวนรวมประมาณ ๒๐,๐๐๐ แห่ง ส่วนใหญ่สังกัดกระทรวงมหาดไทยและกรุงเทพมหานคร

๑.๓.๓ รับผิดชอบตั้งแต่อายุ ๓(๔) ปีและมักจะดูแลถึงอายุ ๖ ปีหรือก่อนเข้ารับการศึกษาในระดับประถมศึกษาปีที่๑ มีจำนวนรวมประมาณ ๓๐,๐๐๐ แห่ง ส่วนใหญ่สังกัดกระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงมหาดไทยบางส่วน

๑.๔ ปัญหา อุปสรรคหรือไม่ในการดำเนินการ ขอทราบรายละเอียด

๑.๔.๑ ชื่อ” สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย“ยังขาดการประชาสัมพันธ์ ทำให้ไม่ได้ใช้การอย่างทั่วถึง

๑.๔.๒ จำนวนสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ยังไม่ได้มีเพียงพอกับจำนวนเด็กและความต้องการของพ่อแม่ ทั้งเรื่องปริมาณและคุณภาพ ทั้งในเขตเมืองและเขตชนบท อีกทั้งในเขตชนบทยังมีปัญหาเรื่องการเดินทาง ส่วนในโดยเฉพาะกรุงเทพมหานครมีปัญหาเรื่องค่าใช้จ่าย ถ้าหากต้องเข้าสถานรับเลี้ยงเด็กเอกชน

๑.๔.๓ ประเภทของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ในปัจจุบันผู้ปกครองต้องทำงานประกอบอาชีพ จึงจำเป็นต้องส่งเด็กปฐมวัยเข้าสถานพัฒนาพัฒนาเด็กปฐมวัยที่รับเด็กอายุน้อยๆ แต่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยของรัฐเกือบทั้งหมด รับเด็กอายุ ๒ ปีขึ้นไป จึงทำให้ต้องไปอยู่กับญาติที่ต่างจังหวัด พ่อแม่ขาดโอกาสเลี้ยงดูด้วยตนเอง หรือต้องส่งไปสถานรับเลี้ยงเด็กเอกชนเสียค่าใช้จ่ายมาก

๑.๔.๔ ขาดการสนับสนุนจากรัฐบาล

- งบประมาณ เงินอุดหนุนสำหรับเด็กที่ให้สถานศึกษา ตามระเบียบจะเริ่มให้เด็กอายุ ๓ ปีขึ้นไป ทำให้สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในทุกสังกัด ต้องเก็บจากผู้ปกครองหรือต้องจัดสรรมาจากงบด้านอื่นๆ

- ครูผู้ดูแลเด็ก ค่าตอบแทนและความก้าวหน้าในสายอาชีพ

๒. รัฐบาลมีนโยบายและแผนงานในการยกระดับ และส่งเสริมศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน หรือไม่ อย่างไร ขอทราบรายละเอียด

รัฐบาลมีนโยบายมาตลอด แต่ขาดการผลักดันขับเคลื่อนที่ชัดเจน และบางช่วงว่างใหม่เป็นครั้งๆ จึงทำให้ขาดความต่อเนื่อง นโยบายที่ส่งเสริมการพัฒนาเพื่อยกระดับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยฉบับล่าสุดคือ

๒.๑ บันทึกข้อตกลงความร่วมมือการบูรณาการความร่วมมือตลอดช่วงชีวิต (กลุ่มเด็กปฐมวัยและผู้สูงอายุ) เมื่อวันที่ ๓๐ มีนาคม พ.ศ.๒๕๖๐ ลงนามโดย กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงสาธารณสุข

๒.๒ หลังจากนั้นได้มีการจัดทำ” กรอบบูรณาการความร่วมมือกลุ่มเด็กปฐมวัย(๔กระทรวง) ดังนี้

ตัวชี้วัดที่ ๕ พัฒนาศูนย์เด็กเล็กและร.อนุบาลคุณภาพ (ภายหลังชื่อ สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย
คุณภาพ) โดยมีเป้าหมาย ร้อยละ ๗๐ ในปีพ.ศ.๒๕๖๔

๒.๓ ช่วงปี พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๒ คณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ
(กดยช.) ตามพรบ.คุ้มครองเด็ก ที่มีกรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของ
มนุษย์ เป็นเลขานุการและคณะกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัย ที่มีสภาการศึกษาเป็นเลขานุการ ได้ตั้ง
คณะทำงานร่วมกันตามกรอบความร่วมมือดังกล่าว จัดทำมาตรฐานฯจนสำเร็จ ชื่อว่า” มาตรฐานสถานพัฒนา
เด็กปฐมวัยแห่งชาติ” โดยผ่านคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒ มกราคม พ.ศ.๒๕๖๒

และได้เริ่มใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมการพัฒนาเพื่อยกระดับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย และรวบรวม
ข้อมูลการประเมินคุณภาพ เข้าสู่ระบบฐานข้อมูลสารสนเทศการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามมาตรฐานสถานพัฒนา
เด็กปฐมวัยแห่งชาติ ที่ website กรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของ
มนุษย์ แต่ขาดการผลักดันอย่างต่อเนื่อง ทำให้ ณ.เวลานี้ (๔ ส.ค.๖๓) การรวบรวมดังกล่าวมีความก้าวหน้า
ราว ร้อยละ ๒๐ (ที่มา กรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์)

๒.๔ ข้อมูลคุณภาพเบื้องต้น (สภาการศึกษา สำรวจ ๕๒๔ แห่ง ก.พ.-ก.ค.๒๕๖๒)

๒.๔.๑ มาตรฐานด้านที่ ๑ การบริหารจัดการ

- ตัวบ่งชี้ที่ทำได้สูงสุดคือ ปริมาณครูและคุณภาพครูผู้ดูแลเด็ก(วุฒิการศึกษา)

๒.๔.๒ มาตรฐานด้านที่ ๒ ครูผู้ดูแลเด็กจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็ก

- ตัวบ่งชี้ที่ทำได้คือ ครูไม่เข้าใจเรื่องพัฒนาการเด็ก

๒.๔.๒ มาตรฐานด้านที่ ๓ คุณภาพเด็กปฐมวัย

- ตัวบ่งชี้ที่ทำได้คือ คุณภาพช่องปากของเด็กและสติปัญญา

